KLEIN PORTRET VAN EEN GROTE EXCENTRIEK

GEORGE BERNARD SHAW: DE SHOCK EN DE SHOW

Bantzinger '50

Veroveraar, predikant, ijdeltuit en bezienswaardig genie

Eindelijk is dan de grote George Bernard Shaw — met opzet gebruik ik het adjectief — bezweken aan de gevolgen van het ongeluk hetwelk hem op de avond van Zondag 10 September trof. Het bedroeft de mens te bedenken dat het noodlot hem beroofd heeft van zijn grootste ambitie, namelijk het verlangen om een volle eeuw te mogen leven. Maar toch moet het hem een troost zijn geweest in de wetenschap te hebben verkeerd dat hij langer geleefd heeft dan alle grote negentigjarige schrijvers, te beginnen bij Seneca en te eindigen bij Henri Fabre, en dat hij de prestatie van een Sophocles heeft overtroffen, van Sophocles, de op één na langst geleefd hebbende dramaturg, die op zijn zeven-en-tachtigste jaar de „Philoctetes" schreef.

Vier-en-negentig is een schitterende leeftijd voor wie dan ook, maar in het geval Shaw is deze lange levensduur des te markanter omdat de „Grand Old Gentleman", schoon teer van gestel, toch tot het laatste toe in het bezit van al zijn geestelijke vermogens is gebleven en gedurende zijn laatste jaren een onverminderde productie pennevruchten met volharding heeft weten af te leveren.

Toen ik op die gedenkwaardige ochtend van 2 November mijn radio aanzette en de BBC-omroeper het nieuws van de dood van Shaw hoorde aankondigen, voelde ik als ieder Engelsman die zat te luisteren, dat ik een naaste bloedverwant verloren had. Ofschoon ik zestig jaar jonger ben dan de meester, heeft een groot gedeelte van mijn leven de periode van zijn grootste roem bestreken, en zelfs in mijn jonge jaren was hij voor mij een vertrouwde vriend, zoals men dat slechts van zijn eigen grootvader verwacht. Nog vroeger, in mijn prilste jeugd, gebruikten mijn ouders zijn verheven persoon als een conveniënt wapen om mij door vrees tot gehoorzaamheid te brengen. Ik herinner mij dan ook als de dag van gisteren hoe mijn moeder dreigde „Bernard Shaw te laten komen" wanneer ik mij schuldig had gemaakt aan de een of andere bijzonder laakbare schavuitenstreek. De doodsangst om in handen te zullen vallen van die lange, vreemd uitziende, bebaarde boeman was genoeg om mij in een engeltje te veranderen, en deze staat van deugdzaamheid hield ik dan steevast verscheidene weken vol.

* * *

Nu G.B.S. is heengegaan, schijnt er een bres te zijn geslagen in de structuur van het Engelse leven. Er is een gevoel van leegte ontstaan alsof een sedert onheuglijke tijden vertrouwd baken plotseling weggeruimd is. Hij was een instelling, een intrinsiek deel der moderne beschaving, een man die Engeland node missen zal. Voor velen waren zijn politieke en religieuze overtuiging een anathema, maar hij werd door iedereen op de handen gedragen en was gedurende een halve eeuw de beroemdste, om niet te zeggen beruchtste man in het land. Dank zij de hulpbronnen der hedendaagse publiciteit is geen enkele bijzonderheid van zijn openbaar of privé leven aan onze aandacht ontsnapt. Bovenal echter was het zijn eigen egocentriciteit en zijn eigen vastberadenheid om zijn naam als de beroemde Grote Excentriek van zijn eeuw onsterfelijk te maken, die wij zo innemend in hem vonden. Nauwelijks ging er een week voorbij of de grote potentaat uitte een orakelachtige of alles te buiten gaande opinie die eerbiedig door de nationale pers werd opgenomen ter stichting harer zonen. Als Ierse banneling beschouwde hij godslasterlijke taal als zijn goddelijk prerogatief, en zo plaagde hij een iegelijk, becritiseerde en beledigde hij zijn tweede vaderland, en de Engelsen hebben hem hiervoor aanbeden....

Welk ander schrijver in deze eeuw van tact, diplomatie en schijnheilig gepraat zou de vermetelheid hebben gehad om tegen het publiek, waarvan hij het toch hebben moest, te zeggen: „Ik bied het nageslacht mijn verontschuldigingen aan, in een land te hebben geleefd waarin de bevattelijkheid en de smaak van schooljongens de maatstaf zijn van de hoofdstedelijke beschaving"? Wie anders dan de onuitsprekelijke G.B.S. kon een zo groot vertoon van verwaandheid aan de dag hebben gelegd om eens te durven beweren, dat „met uitzondering slechts van Homerus, er geen vooraanstaande schrijver is — zelfs Sir Walter Scott niet — die ik zo hartgrondig veracht als Shakespeare, wanneer ik mij met hem meet"? (Let hier vooral op de beklemtoning van het epitheet *vooraanstaand*, gevolgd door die heerlijke steek onder water op de arme Scott.) En wie anders kon hebben beweerd: „Ik ben beslist de merkwaardigste man in Londen; en ge moogt dit gerust op mijn gezag verder vertellen"?

Geen wonder dat de Engelsen deze oude blageur heilig verklaard hebben!

* * *

Ik was ongeveer zestien jaar oud, toen ik voor het eerst het orakel in den vleze aanschouwde. Het was bij Hyde Park Corner in Londen, waar een ganse menigte des Zondagsmiddags bijeen pleegt te komen om naar de *soap-box orators* te luisteren. Tegen die tijd was het verschijnen van de grote man bij de openluchtbijeenkomsten al veel minder geworden. Ik had dus veine om hem juist op dat ogenblik daar aan te treffen. Ik herinner me niet meer waar hij het over had, maar toch weet ik nog heel goed welk een bijzondere aantrekkingskracht zijn tegenwoordigheid op mij als schooljongen had. Er moeten wel tweeduizend luisteraars — of zou ik niet beter *toeschouwers* kunnen zeggen? — rond hem hebben gestaan. Toch, in weerwil van het lawaai van het aan- en afrijdende verkeer en de schorre stemmen van de andere sprekers in de nabijheid, was zijn penetrante Ierse stem volkomen verstaanbaar: die stem die over dat eiland van stilte en concentratie uitklonk en de menigte het zwijgen oplegde. Hij leek enorm lang, terwijl hij daar op dat spreekgestoelte stond. Zijn witte haren en baard wuifden in de bries en terwijl hij het saamgestroomde volk toesprak, rustte zijn linkerhand à la Napoleon in de borst van zijn jagersjas. Shaw had zijn toehoorders „eating out of his hand", zoals de Amerikanen plegen te zeggen. Maar het merkwaardigst was, dat de „barrackers" — uitjouwers en querulanten — door afwezigheid schitterden. Deze lieden toch vormen de gebruikelijke roerige minderheid van het luisterende publiek in het Hyde Park, waar luidruchtig verzet tegen iedere spreker aan de orde van de dag is.

Ik zag hem verscheidene malen daarna op politieke vergaderingen in de zalen van Londen, maar mijn eerste persoonlijk contact met deze man kwam als een schok. Ik was student te Cambridge en voorzitter van een der kunstkringen. Nademaal ik er al in geslaagd was John Drinkwater, W. H. Auden en Gertrude Stein over te halen een lezing voor ons te houden, vond ik het lang geen slecht idee om ook te trachten Shaw zelf te inviteren. Ik schreef hem dan ook een zeer lange, buitengewoon beleefde en gepast onderdanige brief in een handschrift, dat als gedrukt leek, deed hem op de brievenbus en wachtte op het antwoord, terwijl ik al bij voorbaat genoot van de grote persoonlijke overwinning die mijn initiatief moest bekronen. Het antwoord kwam per omgaande. Het was een briefkaart met Shaw's naam en adres er op gedrukt, zonder postzegel en zonder ondertekening. Op de correspondentiezijde stond in zeven centimeter grote hoofdletters het woord NO. De oude schavuit had niet eens de moeite genomen om het uitroepteken er bij te zetten!

Op dit punt aangeland, kan ik niet nalaten een van de verrukkelijkste anecdotes aan te halen die te vinden is in „A Small Stir — Letters on the English", door James Bridie en Moray McLaren. Het speelt zich af voor de oorlog, op de avond voordat het Adelphi Terrace gesloopt zal worden, en Moray McLaren besluit in gezelschap van James Bone van de Manchester Guardian een laatste bezoek aan deze voormalige huizenrij te brengen. Zij bereiken de plek en raken op een stuk braak land in gesprek met een walglijke oude man, die uit een naburige hut te voorschijn treedt. De volgende conversatie vindt plaats:

James Bone: Navend!
Walglijke Oude Man: Goeie!
J. B.: Woon je hier?
W. O. M.: Tja, al jaren. Nog zo beroerd nie. Heel wat lol daar.
***J. B.:* Je weet zeker wel, dat ze die huizenrij morgen gaan slopen?**
W. O. M.: Ja, en 't is maar goed ook.
J. B. (ontsteld): Waarom?
W. O. M.: Omdat Bernard Shaw d'r woont.
J. B.: Mag je Bernard Shaw dan niet?
W. O. M.: Nee, want ie is een ouwe —.
J. B.: Nou, dat schijnt dan wel een goede reden te zijn. En Sir James Barrie dan en....
W. O. M.: Die is ook een .... ouwe —. Het zijn allemaal .... ouwe —. Hoe eerder ze die verrekte huizen neerdonderen, hoe beter!

* * *

De eerste der vele paradoxen in Shaw's leven was het feit, dat hij, ofschoon van Protestantsen huize, uit het Rooms-Katholieke Ierland stamde, het land dat thans Eire heet en waar het zoeken naar een Protestant gelijk staat met het zoeken van de traditionele naald in de even traditionele hooiberg. Zijn moeder was een vrouw van beschaving met een voorliefde voor muziek en zang, maar die zich weinig gelegen liet aan het welzijn harer kinderen. Vader Shaw was een typische, rumoerige Ier, die om weinig andere zaken gaf dan om alcohol. De jonge George Bernard bezocht vier scholen, **waarvan drie Protestant en één Rooms, en hij had een hekel aan alle vier. In 1871 ging hij op het kantoor van een makelaar in onroerende goederen te Dublin werken, en toen hij daar vertrok, gaf zijn werkgever hem een getuigschrift mee, waarop stond te lezen, dat „alles wat men hem opdroeg nauwgezet en goed gedaan werd".** Een jaar tevoren had zijn moeder haar man verlaten en was naar Londen gevlucht, en daar de zoon spoedig inzag, dat zijn gaven eerder in de Engelse metropool erkend zouden worden dan in de Ierse hoofdstad, verhuisde ook hij weldra naar Londen. Zijn eigen uitleg voor deze verhuizing moge weliswaar niet strikt eerlijk zijn, toch is hij typerend: „Ik heb mijn waardering voor het vaderland op de gebruikelijke Ierse manier getoond door er zo gauw mogelijk uit weg te trekken; en ik koester niet de minste lust om mij er ooit weer te vestigen zolang ik even gemakkelijk genieten kan van de grotere attractie van St Helena — om Londen maar buiten beschouwing te laten."

In Londen ondervond hij wat armoede was, schreef vijf slechte romans die door geen enkele uitgever aangenomen werden, verdiende zes pond in negen jaren tijds met het schrijven van artikelen, las veel in de werken van Bentham, Mill, Marx en Nietzsche, trad geregeld op als straatredenaar in Hyde Park en in de Londense havenwijken, raakte bevriend met Sidney Webb en diens vrouw en werd lid van de Fabian Society. Zijn eerste succes boekte hij als kunst-, muziek- en toneelrecensent. Hij schreef hartstochtelijke, geleerde, sprankelende en strijdlustige artikelen onder het pseudoniem Corno di Bassetto en werd spoedig berucht om zijn uitdagende meningen. Van het „bespreken" van toneelstukken ging hij weldra over tot het schrijven er van, en van toen af aan bereikte hij het succes dat zijn streven was geweest. Zijn carrière als toneelschrijver was enorm lang en strekt zich uit van „Widower's Houses" dat in 1892 als zijn eerste dramatische werk werd opgevoerd, tot **„The Lady She Would Not" waaraan hij de laatste hand legde toen het ongeluk hem overkwam.**

Daar Shaw tijdens zijn leven zo vaak als Puritein is gedoodverfd, is het misschien interessant te releveren dat hij in de loop des tijds kennis gehad heeft aan de beroemdste vrouwen van zijn eeuw, gecoquetteerd heeft met velen van haar en voor zichzelf een zekere mate van beruchtheid heeft verworven als hofmaker. In dit verband was het weer typisch Shaw, dat hij in 1930 besloot alle liefdesbrieven te publiceren, die tussen hem en de toneelspeelster Ellen Terry uitgewisseld waren. De wereld was uiteraard verrukt van deze uitgave van intieme correspondentie, behalve natuurlijk enkele nakomelingen van de bewuste dame! Zij die meer willen weten van de „chronique scandaleuse" van Shaw's liefdesleven, moeten maar te rade gaan bij Frank Harris' biografie, „Bernard Shaw", die hier het laatste woord in de zaak heeft gesproken, hoewel de meester zelf in schijnprotest zegt dat het werk de valsheid is van des schrijvers onthullingen en beweringen. Maar dat is getopt en gedraaid weer G. B. S.

* * *

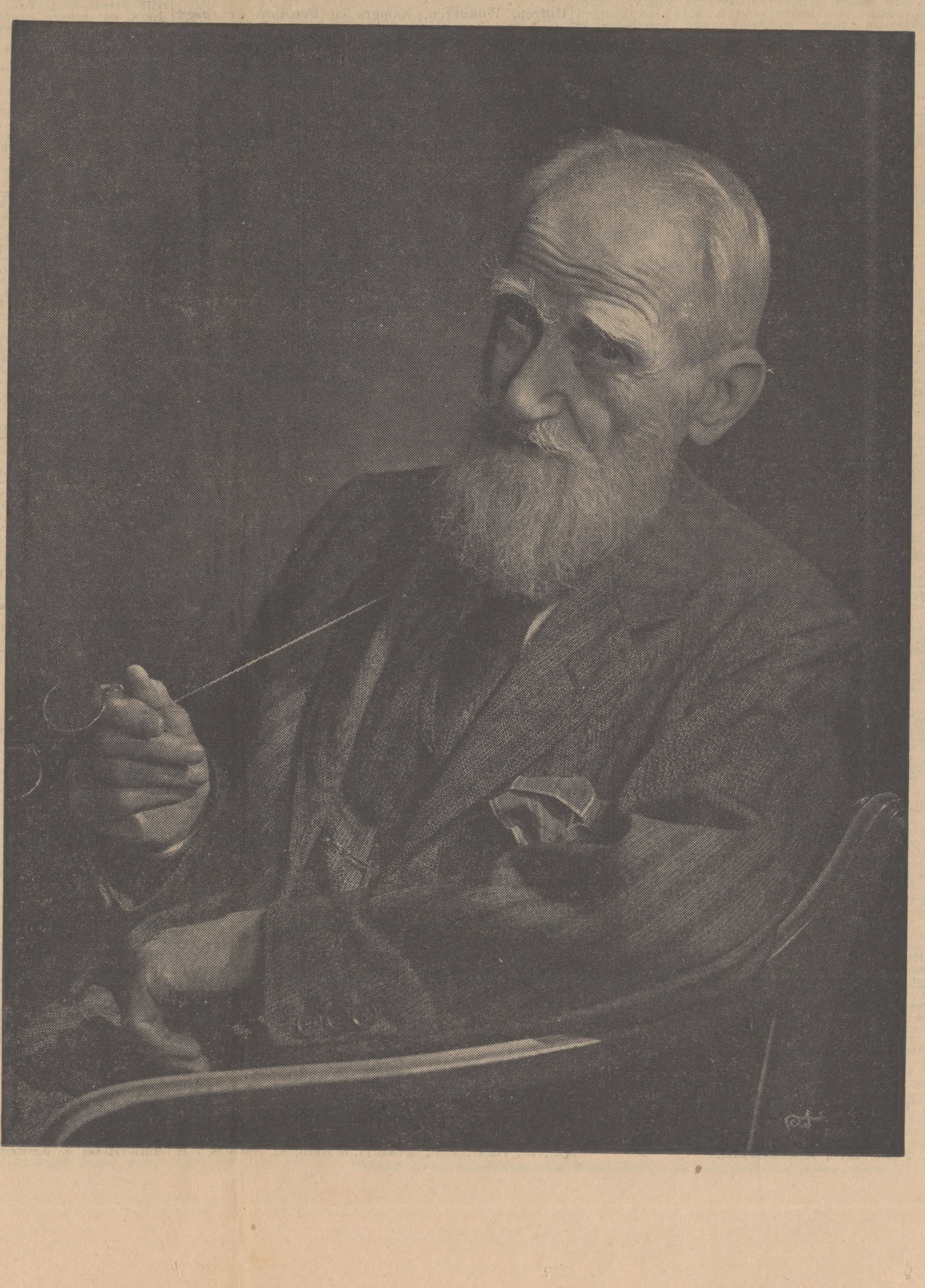
„Engeland heeft Ierland veroverd, dus zit er niets anders op dan over te steken en Engeland te veroveren." Het eerste wapen, dat hij hanteerde tegen het bekrompen fatsoen en de zelfvoldaanheid van het laat-Victoriaanse tijdperk was een ontstellende gave om iedereen te ergeren en te choqueren. Overvloeiend van zelfvertrouwen placht dit genie bij de gratie van zichzelf de ergerlijkste opmerkingen te lanceren en zich op de ergerlijkste manier te gedragen. Maar toch deed hij alle pogingen om zijn ware opinie te verbergen onder een zondvloed van paradoxen. Dit verlammende proces schreed voort totdat het publiek, welks critisch vermogen inmiddels bedwelmd of verdoofd was, rijp was om des meesters lessen, zonder het zelf te beseffen, op te nemen. Onze laatste impressie van Shaw is dan ook die van een gevatte persoonlijkheid, een Don Quichote, een flamboyant type, dat moeilijk te definiëren is.

Op culinair gebied hield hij er allerlei stokpaardjes op na; hij trok ten strijde tegen de mode, was tegen vivisectie en tegen vaccinatie. Hij was een fanatiek fietser, pacifist, voorstander der vereenvoudigde spelling, autoriteit op het gebied der Engelse phonetiek en stenografie, was gelijk millionnair en socialist, bewonderaar van Mussolini en persoonlijke vriend van Stalin wiens lof hij nooit moe werd uit te bazuinen. Shaw was een uitstekende zakenman met de reputatie van gierigaard en philanthroop. Hij had zeer uitgesproken meningen, was loyaal tegenover zijn vrienden en edelmoedig tegenover zijn vijanden.

Tegelijk atheïst en monotheïst, was hij een felle tegenstander van geestelijkheid en geloof, en toch heeft hij het grootste religieuze toneelstuk dezer eeuw geschreven. Ten slotte was hij een kwaadaardige oude man met een wonderbaarlijk gevoel voor ironie en gevatheid, een man die als een schooljongen genoot, wanneer hij — altijd figuurlijk gesproken natuurlijk — met rotte eieren en tomaten naar de imperiale karos van Vrouwe Brittannië kon smijten. Kortom, hij was de belichaming van grootheid en nietigheid, van oprechtheid en verlakkerij, welker gelijke waarschijnlijk nooit meer te vinden zal zijn.

Het woord Shavian — dat wil zeggen: als, of van, G. B. S. — heeft zijn plaats in de Engelse taal gekregen, maar de tijd is nog niet rijp voor een juiste waardebepaling van zijn plaats in de literatuur. **Wij kunnen er van verzekerd zijn dat minstens tien zijner toneelstukken de tand des tijds zullen weten te trotseren. „Saint Joan" zal, zolang er nog schouwburgen op deze aarde zijn, steeds ten tonele worden gebracht. Wij kunnen de waarde van zijn philosophie niet bepalen. Dit kunnen wij niet, noch kon Shaw het. Men zal zijn propaganda vanzelfsprekend aanvaarden als een reliek van het verleden, zijn verwarrende excentriciteiten zullen zich oplossen en in de loop der tijden vervagen, maar de rijke nalatenschap van zijn toneelwerken zal voldoende zijn om de naam te vereeuwigen van hem die tijdens zijn leven een internationale figuur werd en die zelfs de grote figuur van een Winston Churchill voorbijstreefde in populariteit en de mate van aanhankelijkheid die hij van de zijde der Engelse natie mocht ontvangen.**

ST. JOHN NIXON

ELSEVIJFJES

Drie regels vijf gulden
Elke regel meer f 1.65

Per regel gemiddeld 20 letters of leestekens. Voor administratie en expeditie van BRIEVEN ONDER NUMMER 40 cent extra, bewijsnummer 35 cent. Men gelieve het bedrag in te sluiten of anders uitsluitend per giro (No. 335900 van Elseviers Weekblad, Amsterdam) vooruit te betalen. Ook kan men ELSEVIJFJES opgeven aan een erkend advertentiebureau of boekhandelaar of aan onze agenten. Elseviers Weekblad aanvaardt generlei aansprakelijkheid met betrekking tot foto's, getuigschriften of andere stukken, welke door reflectanten in brieven op advertenties onder nummer werden ingesloten. Brieven onder nummer, welke Elseviers Weekblad, om welke reden dan ook, niet wenst door te zenden, worden niet aan de afzenders teruggegeven. Brieven, welke drie maanden na plaatsing der advertentie niet zijn afgehaald, worden vernietigd. In advertenties, waarop brieven naar het buitenland moeten worden gezonden, moet een adres worden vermeld; deze advertenties kunnen niet onder nummer van Elseviers Weekblad worden aangenomen.

Betrekkingen gezocht

20-JARIGE, i. bez. v. diploma Huishoudkundige/practijk-inrichtingen geeft haar tijd beschikbaar voor particulieren. Omg. Wassenaar. Br. o. no. 1-4985, E.W., A'dam.

ALLROUND ZAKENMAN, 36 jaar, met 12 jaar ervaring op im- en export, manager in Indonesië, zoekt soortgelijke functie in Australië of West-Indië. Br. onder no. 1-5022, E.W., A'dam.

Jongeman, ongeh., z.z.g.g. als part. CHAUFFEUR. Br. ond. no. 1-5039, E.W., A'dam.

JURISTE m. kant.erv., dipl. steno-typen, z. pass. werkkring. Pr. ref. Br. onder no. 1-5031, E.W., A'dam.

ONTW. J. VROUW, goede kennis mod. talen, z. interess. werkkr., 's Zaterd. vrij. Br. no. 1-5062, E.W., A'dam.

BESCH. J. VR. b.z.a. v. hulp in de huish. (intern), Wieringsestr. 252, Scheveningen.

BESCH. MEISJE, 29 j., G.G., z.z.g.g. als hulp i/d huish. in moederl. gezin. Br. no. 255, adv.bur. Beverloo, Rosestraat 24, Rotterdam.

BESCH. ZELFST. VERPLEEGSTER, 33 jr., dipl. A-B en Kraamaant., m. ruime erv. (buitenl.), zoekt werkkring, extern. Br. B, Boekh. Olympiapl. 162, A'dam.

FOURIER ex Knil, demob. binnenk., zoekt passende werkkring als magazijnmeester of iets dergel. Laatste 2 j. in Ind. functie bekleed v. Verpl. Off. Leeft. 39 j. Br. no. 4599, Adv. Bur. Verheul & Co., A'dam-C.

Besch. ontw. jeugdig echtpaar (1 kind) biedt zich aan. Vr. v. HUISH., goede kookster; man als TUINMAN, huiskn., chauff. (intern. rijbew.), jachtopz. of iets derg. Ook voor buitenland. Br. o. no. 1-5119, E.W., A'dam.

Biedt zich aan R.K. echtpaar voor CONCIERGE of CANTINE. Man als kok, tevens in bez. v. rijbewijs. Br. onder no 1-5160, E.W., A'dam.

Besch. dame (34 jr.) zoekt WERKKR. als huish. of bij kinderen (ext.), omg. Utrecht, Amersf., Gooi. Br. onder no. 1-5121, E.W., A'dam.

Besch. dame, m.l., zoekt zelfstandige WERKKRING voor verzorg. bij dame of heer all., waar hulp v. ruw werk aanwezig en was buitenshuis is. Br. no. 1-5056, E.W., A'dam.

Dame, 37 j., zoekt plaats als HUISH., g.k.k., in kl. gezin, liefst bij heer alleen. Goede ref. Br. 1-5150, E.W., A'dam.

Besch. alg. ontw. jongedame, 24 j., veel in buitenl. gew., zoekt aangename WERKKRING in familie-sfeer. Genegen event. mee naar buitenland te gaan. Br. onder no. 1-5126, E.W., A'dam.

BESCH. DAME, vl. sl. versch. (Frans sprekend), wil gaarne LEID. HUISH., liefst bij heer of dame alleen, waar enige hulp aanw. is. Tegen kl. vergoeding. Br. onder no. 1-5076, E.W., A'dam.

R.K. DAME, Gouvernante, v. z.g.h., alg. ontw., vlot Frans sprekend, zoekt een ZELFST. WERKKRING bij kl. kind., ook genegen te helpen daar waar huisvrouw ontbreekt. Buitenland geen bezwaar. Br. ond. no. 1-5102, E.W., A'dam.

Dame, z.z.g.g. als DEPOT- of FILIAALHOUDSTER. Liefst A'dam of Den Haag. Borg en ref. aanwezig. Br. onder no. 1-5130, E.W., A'dam.

NABESTAANDEN van rustend arts zoeken voor diens toegewijde en zorgzame dame van gezelschap een haar passende werkkring. Brieven: Wilhelminapark 9, Utrecht.

ENGELS MEISJE, 24 j., b.z.a. als hulp in de huishouding of kinderverzorgster, omg. R'dam, per 1 Jan. a.s., intern. Brieven onder no. 1-5148, E.W., A'dam.

B.Z.A. JUFFR., 30 jaar, met zoontje v. 5 j., als hulp in de huish. of huishoudster. Br. en adr. te bevr. Rijksstraatweg 733, Wassenaar, tel. 9385.

B.Z.A. JUFFR., 41 j., v. huish. w. h. v. r. werk aanw. is, liefst A'dam of omg. Br. D. Kraaijeveld, Harde Legerpl. Oldenbroek.

Jongeman, 28 j., sterk physiek, biedt zich aan voor EXPEDITIE e.v. exploratie (liefst tropen), alg. ontw., ervaring jager, groot wild. Br. o. no. 1-5120, E.W., A'dam.

ERV. VERPLEEGSTER b.z.a. voor verzorging van bejaarde hulpb. dame of heer. Br. no 234, boekh. Hoonhoud, L. van Meerderv. 286, Den Haag.

Franssprek. j. meisje, zoekt begin 1951 OPNAME in fam. te A'dam, tegen matige vergoed. Is genegen als tegenprest. h.h. hulp i.d. ochtend te verlenen en Franse conv. les te geven. Br. onder no. 1-5196, E.W., A'dam.

MEISJE, 23 jaar, veel gereisd, bespraakt, zoekt baan als VERTEGENWOORDIGSTER of iets dergelijks. Br. ond. no. 1-5093, E.W., A'dam.

Handels- en Kantoorpersoneel gevraagd

AGENT(ESSEN) gevraagd, op provisiebasis, door gerenommeerde Wijnhandel, voor het bezoeken van betere particulieren. Goede verdiensten gegarandeerd. Br. onder no. 2-2621, E.W., A'dam.

BIJVERDIENSTE. Gerenommeerde Firma zoekt agent(esse) v. verkoop v. betere soorten wijn en gedist. aan part. Hoge prov. Br. no. 4501, Adv. Bur. Verheul & Co., A'dam-C.

Huishoudelijk personeel gevraagd

MET 1 JANUARI gevraagd een net 2de MEISJE, goed in huishoudelijk werk en tafeldienen. Goed salaris. Brieven met uitvoerige inlichtingen en referenties onder no. 3-5149, E.W., Amsterdam.

Mevr. Oosterbaan, Boslaan 4, Bussum, vr. spoedigst voor haar gezin met 3 kl. kinderen, R.K. HULP i.d. HUISH., liefst bekend met koken. Voldoende hulp werkster.

ENGELAND. Dienstmeisje gevraagd per 1 Februari 1951. Hollandse kok-huishoudster aanwezig. Reis vergoed. Brieven Mrs. Atkinson, 1 Montpelier Square, S.W. 7, Londen.

HUISHOUDSTER gevr. v. d. e. n. Graag v. g. g. v. Hulp ruw werk aanw. Mevr. Gertenbach, G. Gezellestr. 11. A'dam-Z., Tel. 96769.

ENGELAND. Gevr. in Manchester in prettig gezin waar huisvr. Holl. spreekt, meerdere hulp aanwez., een flinke betrouwb. hulp in de huish., gewend zelfst. te werken en v.g.g.v. Liefst niet beneden 25 jaar. Aanmeld. na telef. afspraak: 22808, Bachplein 10, A'dam-Z.

GEVRAAGD in Prot. Doctersgezin te Breda tegen 1 Jan. '51, zelfst. hulp in de huishouding. Intern en lief voor kinderen. Hulp van dagmeisje aanwezig. Br. aan mevrouw Cannegieter, Ginnekenweg 114, Breda.

Gevr. in notarisgezin (5 personen) HULP IN DE HUISHOUDING, ook kunn. koken en naaien. Mw. Bakker, Stargardlaan 1, Bussum.

NAAR ENGELAND! Dienstmeisje gevr., goed kunnende koken. Foto en getuigschriften aan Mevr. Plaistowe, „High Firs", Hyde End, Great Missenden, England.

Gevraagd in klein gezin met 2 kinderen nette zelfstandige HULP in de HUISHOUDING, P.G., voor dag en n., goed kunnende koken, meerdere hulp aanwezig, niet beneden 20 jaar. Mevr. Jhr. Coenen, 't Hammelder, Brummen.

Gevr. in Diplomaten-gezin KEUKENMEISJE (goede kookster) tussen 30-45 j. Br. HY 794, E.W., Parkstr. 105, Den Haag.

MEVR. OOSTERBAAN, Boslaan 4, Bussum, vr. spoedigst voor haar gezin met 3 kl. kinderen, R.K. Kinderjuffr., die genegen is huish. bezigh. te verrichten.

OUDE DAME (hartpatiënte) vraagt besch. HUISH. DAME, 30-45 jaar, met opgewekt karakter en kennis van lichte verpleging. Hulp die zelfst. kan werken en koken is aanwezig. Br. no. H-7298, Adv.-Bur. Alta, Pausdam, Utrecht.

In klein gezin, moderne villa bew., wordt een FLINK MEISJE v. d. en n. gevr. Loon nader overeen te komen. Mevr. Meyer Wiersma, Kievitslaan 15, Wassenaar. Telefoon 8862.

GEVR. te Aerdenhout, begin Jan., besch. jong meisje als externe hulp bij de verzorging van baby, en genegen lichte huish. bezigheden te verrichten. Ervaren op het gebied van babyverzorging strekt tot aanbeveling. Br. no. 3456 Wensing's Adv.-Bur., Haarlem.

GEVR. Dienstbode, l. ± 30 j., zelfst. k. werken en koken, in gezin 2 pers., bew. mod. landhuis te Soesterberg. Br. o. no. 3-5132, E.W., A'dam.

Gevraagd per 1 Dec., uiterlijk 1 Jan., bij middelgroot gezin, een betrouwbare HUISHOUDSTER, v.g.g.v. Uitstekend k. koken en genegen lichte huish. bezigheden te verrichten (bijv. naaien en strijken). Intern. 2e meisje en werkster aanwezig. Br. onder no. 6744, Adv.Bur. Ekering N.V., Appelstr. 200, Den Haag.

Gevr. voor direct MEISJE als hulp in de huishouding, zelfstandig kunnende werken, in Herv. gezin met 3 k. Wordt als huisgenote behandeld. Hulp voor ruw werk aanw. Mevr. de Koning, Bilderdijklaan 49, Rijswijk (Z.-H.). Tel. 181339, Den Haag.

Gevraagd per 1 Dec. in gezin met 3 kind. (8, 4 en 2 j.) ervaren HULP i/d HUISH. v.d.e.n., werkster aanw. Goed loon. Br. Mevr. v. d. Wall Bake, Hofzichtlaan 6, Den Haag.

AMERIKAANS echtpaar z. FLINKE DIENSTBODE, intern, v.g.g.v. Werkster aanw. Goed loon. Prettige werkkr. Mevr. Moses, Diepenbrockstraat 24, tel. 96953, A'dam.

Bij 2 bej. gezonde dames in Assen, beschaafde dame als ZELFST. HULP i/d HUISH., morgenmeisje 8—12 uur. Br. o. no. 3-5134, E.W., A'dam.

LONDEN (rand) gezocht beschaafd meisje, 30 j., P.G., als hulp huish. en gezelschap bij dame 65 jaar. Liefst kunnende chaufferen. Br. onder no. 3-5117, E.W., A'dam.

Mevr. H. L. Jonker Roelants, Wilhelminalaan 5, Wassenaar vraagt v. zo spoedig mogel. BESCHAAFD MEISJE bij jongetje van 4 j. en v. lichte huish. bezigh. Beslist niet beneden 20 jaar.

GEVRAAGD voor een buitenhuis in Engeland MEISJE v. huishoudel. werk. Hoog loon. Brieven met uitvoerige inlichtingen aan: mrs P. Pelly, Upper House Farm, Nr. Henley-on-Thames. Berks.

Gevr. in het Gooi JONGE HUISKNECHT voor alle voork. bezigh., v.g.g.v. Br. o. no. 3-5155, E.W., A'dam.

GEVR. flinke hulp in de huish., zelfst. kunnende koken en werken in gez. m. 3 schoolg. kinderen. Meerdere hulp aanw. Mevr. Van Tienhoven, Zwarteweg 2, Aerdenhout bij Haarlem.

In 1ste klas familie te Eindhoven met 5 kinderen, waarv. 3 schoolg., een beslist keurige R.K. KINDERJ., kunnende naaien en verst. en gewend met kinderen om te gaan. Meerd. hulp aanw. Br. m. ref. te richten 3-5142, E.W., A'dam.

DOMESTIC HELP WANTED. Must be fond of Children and Country life. Daily help kept. Good wages and Holidays. Passage money refunded after one year's satisfactory service. References required and given. Write to Mrs Stille, The Old Vicarage, Lutton, Near Spalding, Lincs, England. Inl. bij mevr. Hoog, Schouwtjeslaan 25, Haarlem.

Personeel gevraagd (diversen)

ZENUWARTS in het O. des lands vraagt HULP IN DE PRAKTIJK, genegen de vrouw d. h. bij te staan. Steno en typen vereist. Intern. Br. no. 4-5112, E.W., A'dam.

Huizen, Woningen, Kamers en Pensions aang.

WOONRUIMTE (nw woonboot) alle comfort v.a. f 6500, Muhring, Hillegersberg, telefoon 44719.

BETONA-HUISBOTEN. Onderschip van gewapend beton! (Géén onderhoudskosten). Vanaf 10×4 m. f 7980.-. Verder in iedere afmeting. Afwerking, isolatie enz. voldoen aan de hoogste eisen. Een werkelijke „huis"-boot! Alle inlichtingen: B-S WERF, ZAANDAM, Westzijderveld 65 t/o Fr. Halsstraat. Tel. 3867.

Kinderhuis „WELKOM" kan nog een beperkt aantal kinderen opnemen. Permanent of tijdelijk. Mooi gelegen. Uitst. verz., mod. comf. Toezicht op huiswerk. Prima ref. Tel. 9020, Loosdr.weg 140, Hilversum.

Aangeb.: Koningsl., A'dam, chique gemeub. ZITSLAAPKAMER, zonder pens., bij gezin zonder kind., voor Heer alleen, inw., b.b.h.h. f 100.— p.m. Bad en tel. Br. o. no. 151.460, Bolrek, Kon.plein 1, A'dam.

MIDDENSTANDSWONINGEN IN ZANDVOORT, reeds vanaf f 15.500.— inclusief grond. Gelegen in villapark. Vestigingsvergunning verzekerd. Te verkrijgen met f 6000.— eigen kapitaal. Te bevragen: Haltestraat 52 en Van Speykstraat 2 te Zandvoort.

GROOT HERENHUIS, hoofdweg, centrum, B.N.hout, Den Haag te koop, 12 kamers, moderne gemakken. Vrij op te leveren. Br. HY 798, E.W., Parkstr. 105, Den Haag.

GEM. VILLA TE HUUR op de Veluwe. Br. o. no. 5-5035, E.W., A'dam.

PRETTIG TEHUIS en prima opl. en toezicht aangeb. aan leerlingen, die opgel. moeten worden voor toel.examen M.O. door onderwijzer aan Opl. School, J. K. de Vries, Quarles v. Uffordstraat 73, Noordwijk a/Zee.

HERENHUIS te koop te Haarlem (nieuw) met garage en centr. verw. Aanvaarding Mei. Gunstig gelegen voor forensen. Koopsom f 26.500. Inl.: H. W. Vrolijk, Makelaar, Heussensstraat 16, Haarlem.

BOVENH. 3 k., keuk., aparte opg., f 8.— per w., i/h centr. v. Zierikzee. Br. no. 6 aan Bkh. S. Ochtman & Zn., Postb. 24, Zierikzee.

Te koop DEN HAAG Herenhuis op g. stand, Statenkwartier, v. zelfbew. Br. HY 808, E.W., Parkstr. 105, Den Haag.

LANDHUIS te koop aangeb. op 1ste stand te Zeist. Koopsom f 20.500.—. Br. no. 8489, Boekh. Bouman, Zeist.

GEM. ETAGE landhuis tijd. te huur, f 200 p. m. Telefoon K 3402-2390.

GEMEUB. VILLA te koop, gel. in riant dorp in Zeeland. Geh. vrijst. 7 kamers en keuken. Brieven: Stationsweg 12, Leiden.

1 Dec. te huur APPARTEMENT, 2 à 3 kamers, vrije keuken, op kasteel in Gelderland. Br. onder letter G, Boekh. v. Someren, Zutphen.

TE KOOP TE ZEIST prachtig gel. bouwterrein, nab. hoofdverkeersweg Utrecht—A'foort. Oppervl. 4487 m2. Kooppr. f 3.50 m2. Voor dubbel of 2 vrijst. huizen. Vrijst. villa met gr. tuin, bev. 7 kam. enz. Oliestookverwarming en garage. Kooppr. f 40.000. Binnenkort leeg te aanvaarden. Half Landhuis, bev. 4 kam., badk., enz. Parketvl. Gar. In uitstekende staat v. onderh. Leeg te aanv. Kooppr. f 23.000. Nieuwbouwvilla's te Zeist en Driebergen v. f 17.900 tot f 30.000. Woningbureau v. Aalderen, Slotlaan 77, telefoon 2036.

Voor direct of later GEM. KAMERS, m. of z. pens., c.v., telef., gebr. badk., keuken enz., 5 à 6 pers. Mevr. Sillem, Buntlaan 78, Driebergen, tel. 8288.

Voor besch. ontw. Heer of 2 stud., prett. TEH. aang. m. alg. verz., als all. inw. b. R.K. Holl. gerep. Oorl.wed., bek. m. l. verpl., helft v. dubb. landh. bew. te Soest. Br. o. no. 5-5110, E.W., A'dam.

Aangeb. eleg. gemeub. APPARTEMENT m. privé bad, w.c. en ZIT- en SL.KAMERS m. prima w. maalt. Apollolaan 123, A'dam-Z., tel. 99410 en 26691.

In nieuw geopend 1ste klasse RUSTHUIS TE VELP (Gld.) bestaat gel. tot opname van rustbehoevenden en patiënten, ook echtparen; met of zonder meubilair. Br. no. B 4116 Boekhandel Hijman, c.s. Postbus 21, Arnhem.

In Landhuis nabij Deventer (alle modern comf.: k. en w. str. water, c.v., garage, tel. etc.) zijn voor korte of langere duur beschikbaar: FRAAIE APPARTEMENTEN MET VOLLEDIG PENSION. Desgew. kan eigen meubilair worden gebruikt. Br. no. 5-5151, E.W., A'dam.

TE HUUR van 15 Dec. '50 tot eind Mei '51 op eerste stand te UTRECHT modern huis, ± 5 min. v. station, voorz. van c.v. (Pegus), warm en koud str. water, telef. Begane grond: grote zitkamer met keuken; 1ste etage: gr. slaapkamer met geïnstall. badkamer en balcon. Zo nodig meerdere slaapkamers beschikbaar. Alles voll. gemeub. Dienstmeisje aanw. Prijs n. o. Tevens te huur (beh. Aug. en Sept.) te LOOSDRECHT, kleine zeer goed gemeub. villa, bev. 4 kamers, keuken. Br. onder no. K-7299 Adv.-Bur. Alta, Pausdam, Utrecht.

Te koop LANDHUISJE, 5 k., v. w., keuken, gar., ½ ha, omg. Hulshorst. Br. no 5-5182, E.W. Amsterdam.

Gelegenh. tot OPN. in gezin, intell. mil., Benoordenhout, Den Haag, m. 1 jongen 11 j., v. jongen omstr. zelfde leeft. (opvoeding en toezicht huisw. enz.) Br. HY 811, E.W., Parkstraat 105, Den Haag.

Wij hebben in ons 1ste klas rusthuis wegens fam. omstandigh., tegen 1 Dec. vrij: een prachtige ZIT-SLAAPK., c.v., vaste wastafel. Komt U eens kijken? Panta Rei, Arnh. Bovenweg 2, Doorn, Tel. 2318.

Te huur GEMEUB. VRIJST. VILLA, Aerdenhout, Jan.—Sept. '51, 6 gr. en 1 kl. kamer, badk., douchecel, c.v., str. w. en k. water, tuin, f 350 per maand. Br. onder no. 5-5195, A'dam.

Gezond wonen bij Paleis en bos. Kamer aan straatzijde met pension. Philippens, Anna Paulownalaan 16, Telef. 3012, Soestdijk.

HERSTELLENDE KINDEREN vinden in gezell. rustig kinderhuis, omg. Zeist (ond. med. toez.) goede verz. Pr. ref. Br. Adm. Bur. B. A. B., Koppelweg 261, Zeist.

DAME, wed., m. l., comf. ruime villa bew. a.d. rand v. H'sum, wil daarv. gaarne ged. afstaan of samenwonen met goed ges. echtp. of heer. Br. no. 8277, Boekh. A. Koens, Bankastr. 10, 's-Gravenhage.

Huizen, Woningen, Kamers en Pensions gevraagd

HERBOUWPLICHT ter overname gevr. Br. onder no. 6-5044, E.W., A'dam.

WIE HEEFT of weet te huur of huurkoop een landhuis of gr. buiten, geschikt voor vacantiebedrijf in Gelderl. of Limburg. Won. in Den Haag beschikb. Inl. Larensestr. 13, Den Haag.

Gevr. door echtp., b.b.h.h., ZIT- en SLAAPK. in beroepspens. A'dam-W., bij voork. omg. De Clercqstr. Br. o. no. 6-5064, E.W., A'dam.

TE HUUR GEVR. p. 1 Juni a.s. voor ± 10 mnd., een gem. of ongem. huisje of vrij ben. huis m. tuin, v. gez. best. uit echtp. en 2 k. Br. m. prijsopg. en omschr. aan A. v. Mourik, Noordeinde 53, Den Haag.

TE KOOP GEVR. vrij huis, c.v., garage. Rotterd. of randgem. Vrij op te leveren (geen nieuwbouw), alsmede 1 of 2 panden voor belegging. Opg. prijs, ind. enz. Br. ond. no. 6-5047, E.W., A'dam.

Gevr., GEM. ZIT-EETK. en 2 of 3 sl.k., keuk., badk., Den Haag of Schev. Br. HY 796, E.W., Parkstr. 105, Den Haag.

Te HUUR gevr. d. Holl. fam. m. 2 kind., gemeub. ét. of ged. v. e. huis m. bad en vr. keuk., p. 1-3-'51, in of omtr. Den Haag. Br. m. inl. en prijsopg. o. no. 6-5109, E.W., A'dam.

2 GESTOFF. of gem. kamers (liefst) en suite met (gebr.) keuken in centrum land. omg. middelb. school. Br. onder no. 6-5143, E.W., A'dam.

GEVR. door een besch. dame m. 2 kind. enige gestoff. of gemeub. KAMERS m. keuk.-gebr. en mod. comf. Buiten. Liefst in de omgev. A'dam. Br. no. 6-5154, E.W., A'dam.

HUIS met wijd uitzicht gevr. in nabijheid v. vernieuwing- of Montessorischool in prov. Utrecht, Geld. of Z.-H. Prijsklasse tussen 25 en 45 duizend gld. Geen huis voor ruiling aanw. Br. onder no. 6-5179, E.W., A'dam.

DAME m. schoolgaande dochter zoekt in Den Haag of omgeving, gestoff. of gem. ZIT-EETKAMER m. verw., flinke slaapk., vrije keuken, gebr. v. badkamer. Br. no. 7986, Adv. Bur. Jac. Duits, Dordt.

Woningruil

WONINGRUILMAGNEET. De uitgebreidste interlocale catalogus à 50 cent, supplement à 25 ct. Uitg. Woningruilcentrale „NEDERLAND", vanaf 1942 het meest aanbevolen adres door instellingen en bedrijven. Spoorstraat 11, Utrecht, Telefoon 21758. Verkoop via alle kiosken en Stationsboekhandel.

KASKENS' WONINGRUILNIEUWS, de grootste Woningruilkrant in Ned. Verkrijgb. bij alle kiosken en stations. Uitg. Centr. Woningruilbur. Middenweg 159, Amsterdam, tel. 53223.

WONINGRUIL. Aangeboden: woning 4 kamers en keuken te Groningen. Gezocht: soortgelijke woning in Zuid-Limburg. Br. no. 7-4991, E.W., A'dam.

WONINGRUIL. Aangeboden: Apeldoorn (Berg en Bos), vrijstaand landhuisje met garage, 4 kamers, badk., dienstbodekamer, hall, keuken, kelder, etc., telef. aansl. Gevraagd: in 't Gooi, Sticht of elders op de Veluwe, iets groter vrijstaand huis, boerderijtje of derg. in natuurrijke omgev. Br. onder no. 7-5122, E.W., A'dam of telef. K 6760-3581.

Voor (inter) locale woningruil en (ver)huur v. kamers, ROKIN 24. TEL. 43892.

Aangeb. Hilversum: VRIJE WONING, bev. ben.: suite, keuken; boven: 3 kam., ruime zolder. Huur f 6.50 per week. Gevraagd A'dam: woning bev. 4 à 5 kam., keuk. enz. Geen inwoning. Br. ond. no. 7-5124, E.W., A'dam.

Aangebod. te A'dam: VRIJ BOVENHUIS, bevatt. 6 kam. en bergkamer, keuk., badk., 2 w.c.'s, f 60.— p. m. Gevr.: flat, ± 4 kam., keuk., badk. Br. no. 7-5020, E.W., A'dam.

Gevr. GEMEUB. BUITENHUISJE b.v. in Z.-Frankrijk in ruil voor ged. A'dams grachtenhuis, bev. 4 kamers en badk. Br. no. 1185, De Haan's Bkh., Bergen (N.-H.).

WIE RUILT huis (huur f 35) of halve villa f 30 à f 35 in omg. Haarlem of A'dam tegen woning te Zaltbommel. Br. o. no. 7-5152, E.W., A'dam.

Hotels en Restaurants

PARIJS. Rue de Rivolie 42 bis, Hotel de Nice. Holl. Dir. Voll. pens. 900 Frs p. d.

Vacantieverblijven

ZWITSERLAND. In ideaal bergklimaat op 1150 m Nederlands tehuis voor asthmatici en herstellenden. Zw. fr. 14.- p.d. Medisch toezicht. Onderwijs. Wintersport. Prospectus: LE CERISIER - CAUX-sur-Montreux.

MOOI WALCHEREN. Ged. de zomermnd. te h. aangeb. gemeub. LANDHUIS, bev. ben. 2 kamers, ruime keuk., gar.; boven 5 slaapk. m. vaste wast., gr. zolder, fl. kelder, enz. Juni en Sept. f 500.— p. mnd., Juli f 600, Aug. f 700, evt. ook te h. ged. April, Mei en Oct. Geh. vrij gelegen in de onmiddellijke nabijheid van bos en duin. Pr. uitz. Br. o. no. 9-5019, E.W., A'dam.

RIVIERA. Rocquebrune-cap. Martin. Hot. Barbara. Vue splend. s. mer, jard., terrass, pens. compl. 1000 fr. t. compris, demi pens. 750, Ch. avec déj. holl. 500 fr.

MENTON. Bij Hollandse dame worden kamers m. Holl. ontbijt aangeb. tegen Frs. 550.— p.p.p.d. (geen pens.). Appart. aan zee. Brieven Tersteeg, 42 v. d. Heistl. 42, Naarden, N.H.

Huwelijken

HUW. Heer 38 j., goede pos., moment. met verlof in Nederl., zou gaarne in contact komen met ser. alg. ontw. dame uit besch. mil., leeft. tussen 28 en 34 j., genegen mee naar Indië te gaan. Br. m. foto's, welke op erew. ret. o. no. 10-4995, E.W., A'dam.

HUW. R.K. j. dame z.k.m. R.K. ontw. heer, leeft. 33-36 jr. Br. 10-5004, E.W., A'dam.

HUW. Meisje, 20 jaar, zoekt kennismaking met jonge man, die genegen is met haar naar Australië te emigreren. Br. o. no. 10-4998, E.W., A'dam.

HUW. R.K. Jongeman, 26 j., zoekt kennismaking met dito meisje, liefst Brabant omg. Br. no. 10-4996, E.W., A'dam.

HUW. R.K. dame, 46 jaar, zoekt kennismaking m. besch. ontw. heer, beslist R.K. Strikte geheimhouding. Br. onder no. 10-4990, E.W., A'dam.

HUW. Oorl.wed., R.K., met won., 44 j., z. k., fl., goede en besch. versch., intell., z.k.m. deg. en besch. R.K. heer tot 58 j., uit betere kringen; kind g. bezw. Br. met inl. (ev. foto) onder no. 10-5002, E.W., A'dam.

HUW. Ik ben besch. dame, 56 j., opgewekt type, alg. ontwikk. Heb niets anders aan te bieden dan mijn goede zorg en een gezellig home. Welk besch. Heer tot ± 65 j., m.g. pos. zou dit op prijs kunnen stellen? Br. o. no. 10-4988, E.W., A'dam.

HUW. J.dame, 25 j., R.K., l. 1.72 m, sl. versch., donk. type, niet in de gel. met Heren in aanr. te komen, z. ser. k.m. met R.K. Heer, leeft. tot ± 32 j., beh. pos. Ser. uitv. br. m. foto op erew. geret. o. no. 10-4987, E.W. A'dam.

HUW. Welk beslist besch. meisje wenst ser. kennism. m. jongeman, 26 jaar. Br. liefst met foto worden onder geheimh. geretourn. onder no. 10-4986, E.W., A'dam.

HUW. Dame, Wed., ruim 50 jr., P.G., eigen huis bewonende, wenst serieuze kennismaking met nette Heer, tussen 50-60 jr. Br. ond. no. 10-5055, E.W., A'dam.

HUW. Heer, 40 j., z.k.m. mod. j.d. z. m. eig. home, gesch., z.k. g. bezw. Br. evt. gr. m. foto, erew. ret. HY 799, E.W., Parkstr. 105, Den Haag.

HUWELIJK. Heer m. acad. opl., zeer goede vooraanst. pos., w.k.m. dame tot 30 j. Br. no. 6101, Adv. Bur. Bril, Cl. de Vrieselaan 23, R'dam.

HUWELIJK. Lib. Isr. Dame, wonende in A'dam, wenst kennismaking met beslist ser. Heer m. beh. pos. Leeft. tot ± 52 jr. Br. no. 151.478, Bolrek, Kon.plein 1, A'dam.

HUW. Ambt. z. ser. k. m. ontw. sport. meisje, leeftijd 22—27 j., P.G., Den Haag of omg. Br. m. foto op erew. ret. HY 795, E.W., Parkstr. 105, Den Haag.

HUW. Jonged., 34 j., v.z.g.h., zacht kar., z.k.m. heer v.z. g.h., acad. gev., goede pos., om na ser. kennism. een gel. en harm. huw. te sluiten. Br. HY 797, E.W., Parkstr. 105, Den Haag.

HUW. Wed., 56 j., onafh., eig. home, ontw., algem. belangstelling, bereisd, chauff., zoekt contact met beslist ontwikk. onafh. Heer. Br. ond. no. 10-5041, E.W., A'dam.

HUW. Actief intell. meisje, 24 j., huiselijk, zakelijk goed georiënteerd, z.k.m. ser. Heer (zakenman) om gez. toekomst te bouwen. Foto. Br. o. no. 10-5053, E.W., A'dam.

HUW. Gesch. dame (z.k.), 42 j., repr. versch., w. k.m. met heer (45-55 j.), ser. kar., goed voorkomen. Br. onder no. 10-5186, E.W., A'dam.

HUW. Heer, 45 j., P.G., fin. onafh., zoekt lieve levensgezellin met ruime levensopvatting, tot 35 jr. Br. uitsl. met foto, welke retour, onder no. 10-5048, E.W., A'dam.

HUWELIJK. Ik zoek als partner: man, die anders is dan doorsnee, die denken kan, z. kunstz. en natuurliefhebber is, serieus en toch het leven weet te genieten, ± 55 jr., nog in volle kracht v. h. leven en in staat er iets van te maken. Br. onder no. 10-5058, E.W., A'dam.

HUW. Dame, 32 j., geg. middenstand, zoekt kennism. m. ser. Heer v. pos. Chr. beg., gr. post., kinderen g. bezw. Br. no. 10-5057, E.W., A'dam.

HUW. Jong energ. zakenm., 27 jr., Engr. handel, z. k. m. ser. besch. meisje, Vrijz. of N.H., 23-25 jr. Br. m. foto, welke op erew. ret. onder no. 10-5059, E.W., A'dam.

HUW. Wed., 36 j., P.G., van zeer goeden huize, lange sl. aard. versch., veelz. inter., goede gast- en huisvr., zoekt repr. levenspartner (acad. gevormd of groot-indust.) m. goed karakter en uitstek. pos. Br. no. 10-5060, E.W., A'dam.

HUW. Heer, begin 40, z.k.m. j. sl. dame, 25-30 j. Mod. opv. Br. no. 10-5118, E.W. A'dam.

HUW. Hr. 35 j., P.G., donker, grote, knappe versch., z. g. ontw., goede pos., z.k.m. j. g. uitz. vrouw, v. beslist z.g.h., lief kar., deg. opv., l. v. buiten, ook boerenst. Evt. geneigd leiding zaak op zich te nemen. Uitv. ser. br., liefst m. foto, welke op erew. ret. o. no. 10-4989, E.W., A'dam.

HUW. Ongeh. charm. jonge vlotte sport. Dame, 47 j., z.k. m. buitenl. gesit. Heer, goed zakenman met auto. Geheimhoud. verz. Br. no. 10-5116, E.W., A'dam.

HUW. Besch. dame, 44 jaar, R.K., enigsz. verm., zoekt ser. kennismaking met innerlijk besch. R.K. Heer, goede pos. (niet gescheiden), wedn. met kinderen geen bezwaar. Br. no. 10-5114, E.W., A'dam.

HUW. Jongedame, 29 j., bl. l. sl. versch., alg. ontw., z.k.m. vl. ser. heer uit besch. milieu, liefst R.K. Alleen ser. br. m. rec. foto (w. geret.) HY 812, E.W., Parkstr. 105, Den Haag.

HUWELIJK. Zakenman, 27 j., P.G., v.g.h., met zeer goede pos., lang sl. post., bereisd, z.k.m. charm., eerlijk meisje tot 25 j., lief karakter, huish., ser. levensopv., van goede fam. Br. liefst met foto, welke beslist worden geret. HY 810, E.W., Parkstr. 105, Den Haag.

HUW. Besch. wed. 35 jr., 2 k., met emigratiepl., geld beschikb., zoekt kennism. Br. met voll. inl. no. 440, bur. Arends, Apeldoorn.

HUW. Zakenman z.k.m. zakenvrouw, pl.m. 55 jaar. Br. o. no. 10-5065, E.W., A'dam.

HUW. Eenv. Ind. dame, 40 j., z.k.m. m. ontw. Heer, 34-40 j. Br. no. 10-5083, E.W., A'dam.

HUW. Wed., 54 j., eig. home, P.G., zoekt k.m. met beslist serieus Heer, leeft. 55 t. 60 j. Br. no. 10-5101, E.W., A'dam.

HUW. Dame, 41 jr., wed. z.k., wenst ser. k.m. met besch. Heer, P.G., en vaste pos. Br. ond. no. 10-5099, E.W., A'dam.

HUW. Zakenman, 40 j., z.k.m. charm. vrouw, omstr. 30 j., liefst m. eigen home. Br. no. 6106, Adv.-Bur. Bril, Cl. de Vrieselaan 23, Rotterdam.

HUW. Wedn., 61 j., vitaal, met ruim ink. en verm., wonend op g. stand in Prov.st., wenst in contact te komen met een besch. alleenst. wed. of dame met opger. zonnig karakt., liefst van buiten, N.H., ong. zelfde leeft., met eveneens ruim ink. uit verm. Bedoeling is dat beiden nog een gez. levensavond zullen hebben. Uw ser. br. met rec. foto w. na discr. beh. wordt teruggez. onder no. 390, Boekh. Romijn, Oosterbeek.

HUW. R.K. Juffr., 31 j., v.g.h., z.k.m. sport. heer, event. omg. Eindh. of Nijm. m.g. pos. Br. o. no. 10-5147, E.W., A'dam.

HUW. Dame gesch. (eis.), 51 j., niet onbem., wel ontw., opgew. kar., zeer huisel. maar eenz., z. k. m. alg. ontw. heer, circa 60 j. Br. HY 807, E.W., Parkstr. 105, Den Haag.

HUW. Ing., 36 j., P.G., fl. versch., vooraanst. pos. bij concern, eig. auto, z.k.m. besch. aard. j. vr., voork. Haag. Br. m. rec. foto w. dir. ret., HY 809, E.W. Parkstraat 105, Den Haag.

HUW. Waar blijft de Prins mijner dromen? Mijn ideaal is: R.K. Heer van geg. fam., lief en betrouwbaar, leeftijd 30-45 jaar, zelf ben ik R.K., 30 jaar, eveneens van geg. fam. en een sport. charm. verschijning. Br. liefst met foto, no. 10-5189, E.W., A'dam.

HUW. Dame, v.gh., begin 40, G.G., niet geh. onbem., donker, jeugd. versch., g. huisvr., z. ser. k.m. besch. heer tot ± 50 jaar, lang, slank, g. pos. Br. no. 10-5190, E.W., A'dam.

HUW. R.K. Dame, 43 jr., met eigen woning en niet onbem., z. g. kennism. met R.K. heer, met behoorlijke positie. Discretie verzocht en verzekerd. Br. liefst met foto onder no. 10-5191, E.W., A'dam.

HUW. Jonged., v.g.h., sl. versch., bereisd, huishoudelijk, z. ser. k.m. Heer boven 35 j., P.G. Goede positie of zakenm. Br. no. 10-5169, E.W., A'dam.

HUW. Charm. goed geklede Dame, donker sl. type, niet onbemidd., eigen home, zou gaarne in serieus contact komen met gesitueerd Heer, respect. verschijning, leeftijd 45-52 jaar. Br. liefst met foto, welke worden geretourneerd met voll. discretie. Br. o. no. 10-5194, E.W., A'dam.

HUW. Zakenman, 40-er, eig. zaak, z. ser. kennism m. intell. charm. dame, bezit eig. zaak of middelen om na rijpe beraadslaging verder te bouwen. Foto. Br. o. no. 10-5052, E.W., A'dam.

HUW. Heer, 44 jr., eigen bedrijf, m. auto, niet onbem., zoekt kennism. met dame m. zacht karakter, gefortuneerd, uit goede stand. Klein gebrek geen bezwaar. Geheimh. verzekerd. Br. onder no. 10-5187, E.W., A'dam.

HUWELIJK. Mijn zuster, een charm. besch. intell. j.dame, 23 jaar, die alle eigensch. bezit om een ideaal kameraad en echtgen. te zijn, slaagde er tot mijn leedw. niet in de ware levenspartner te vinden. Welke heer uit goed mil., enigsz. vermog., waar ook ter wereld, in dezelfde omstandigh. verkerend, heeft de moed om van mijn discr. bemidd. gebruik te maken? Liefst G.G. en uit zakenkringen. Br. onder no. 10-5188, E.W., A'dam.

HUW. Lib. Isr. Dame, 37 jr., alg. ontw., niet geh. onbem., zoekt k. m. Heer m. g. pos. Br. no. 10-5185, E.W., A'dam.

Scholen, Internaten, Lessen, Clubs enz.

GEZELLIGE DANSCLUBS te A'dam, R'dam en Den Haag. Mogelijkh. t. deeln. v. D. en H. v. goede stand. Br. no. 11-2381, E.W., A'dam.

INTERNAAT VOOR JONGENS „HAPPY HOME", Florapark 6, Haarlem, tel. K 2500/16975. Prospectus op aanvr. b/d directeur.

„HOE WORD IK MAKELAAR-TAXATEUR?" Vraagt gratis inl. bij Makelaarsschool N.V. N.O.S., Weteringschans 122E, A'dam-C.

Enige Franse opleidingsschool v. SCHOONHEIDSSPECIALISTE. Intern. med. diploma. Tevens cursus voor lichaamsen voetverzorging. ACADÉMIE SCIENTIFIQUE DE BEAUTÉ, Paris. Voor Nederland: Den Haag, Lange Voorhout 37, Tel. 112239.

Schriftelijke Opleidingscursus DIERENARTSASSISTENTE onder leiding van een dierenarts. Vraagt gratis prosp. bij I.Me.Vo., Adm. de Ruyterweg 215, Amsterdam.

OVERAL TER WERELD zelfstandig beroep: Schoonheidsspec., Manicure, Electr. onth., Pédicure, Lich.-massage. Vakschool RIA DE KORTE. Theorie door artsen. Prosp. Nic. Witsenstr. 5. Tel. 33994, Vijzelstraat 71, Tel. 37830, A'dam-C.

ENGELS. Conv., gram., corr. door Engelsman. Mr. Strange, Murillostraat 5, Amsterdam.

ENGELS. Leert het thuis! Spreken en schrijven in 20 lessen, geheel nieuwe schriftelijke methode, vlot en practisch. Zend voor kosteloze toezending prospectus uw naam en adres met vermelding Elsevier aan Fabritius' Moderne Talen, Lange Houtstraat 12, Den Haag.

MIDDENSTANDSDIPLOMA. Leraar Boekhouden, Peterse, Ceintuurbaan 322, A'dam. Tel. 22144.

Te koop gevraagd: LINGUAPHONE PLATENCURSUS „Spaans zonder moeite", J. M. P. de Winde, Mathenesserweg 112, Rotterdam.

STUDENTENDANSCLUB vr. ter compl. nog enkele jongedames en stud. v.g.h. Br. o. no. 11-5063, E.W., A'dam.

Moderne Bedrijfsadministratie M.B.A. Rotterdam, geeft sinds 1942 CURSUSSEN. Vele geslaagden. Vraagt prospectus enz. bij Postbus 800, R'dam.

Zaken enz.

Wegens dubb. zaken DEELGEN. gezocht in Zaak in Geneesk. kruiden (part. verkoop). Kleine kapitaaldeelname gewenst, echter niet noodzakelijk. Br. onder no. 12-5091, E.W., A'dam.

LEVENSPOSITIE. Ter overn. aangeb. 15 j. best. part. onderw.instelling op 1ste stand. Westen d. lands, met afzond. afd. briefonderw. (erkend). Uitgebr. biblioth. Fl. nog stijgende omzet. Voor bekwame leider ZEER lonende aangen. werkkr. Ser. reflect. voll. adm. onderzoek toegest. Wordt behoorl. ingewerkt. Indien niet over ten minste f 10.000 cont. besch. wordt nutteloos te reflect. Br. HY 806, E.W., Parkstr. 105, Den Haag.

Klein GROSSIERSBEDRIJF in levensmidd. i.h. Gooi aangeb. Ben. cont. geld f 20.000. Br. no. 12-5070, E.W., A'dam.

Meubelen, Huisraad, Kleding

Zeer belangrijke onderhandse verkoop van vele fraaie uitsluitend gebruikte vooroorlogse MEUBILAIRE GOEDEREN, waarbij o.a. vele massief eiken, noten en mahonie bureaux en boekenkasten f 95.-, f 115.-, f 135.-, f 190.-, vele 2-, 4- en 6-tallen stoelen en tafels, fraaie velours en lederen clubs, banken en haardfauteuils, kapitaal vergaderkamermeubilair, enige aparte Herenkamers, fraaie dressoirs f 85.-, f 115.-, f 145.-, f 175.- enz., fraaie uitgebreide blank eiken Pander eetkamer, solide eiken eet- en huiskamerameublementen, compleet f 245.- f 375.- f 590.-, enz.; zeer aparte Mechelse eetkamer; fraaie kabinetten, hang-, linnen-, kleder- en spiegelkasten, exclusieve boekenkasten en bureaux, fraaie bankgarnituren f 375.-, f 575.-, f 690.-, enz., enige fraaie slaapkamers, slaapkamermeubelen, exclusief Renaissance en Biedermeier meubilair, enige zeer royale buffetten en dressoirs en vele andere grote en kleine exclusieve meubelen in oudere en moderne fraaie stijlen. Alles uitsluitend gebruikt en in prima staat. Dagelijks geopend van 9—5 uur, ook Zaterdags. Nederlands grootste gebruikte-meubelenhandel „GRUNO", Brouwersgracht 238, Telefoon 44346, Amsterdam-C.

WEGENS STERFGEVAL mooie heren-bontjekker, middenmaat, te koop aangeb. Br. o. no. 13-5018, E.W., A'dam.

Wegens vertrek aangeb. ANT. KUSSENKAST f 450.—, wijnglazen (Muller-kristal) 40 stuks à f 6.—, ant. eiken dames-bureautje f 200.—, mah. bed 1 × 2 m f 50.—. 's Gravel. weg 145, tel. 6272, H'sum.

TE KOOP antieke commode f 75, kl. kussenk. f 240, mah. buffet f 150, tafel m. bladen f 120, stoelen, glazen kastje f 120, o.-H. kist f 85. C. van Dorp, Maarssen.

PRACHT BANKSTEL f 495.- te koop; gebogen model, 3-zitsbank, 2 clubs met losse kussens, geheel verend f 495.-; rijk gebeeldhouwde Engelse Rietsalon f 675.-; tevens chique ontvangsalon f 695.—; prachtige gothieke eetkamer f 875.-; aparte gothieke boekenkast f 575.-; fraai gecapitonneerd bankstel f 750.-; 2 chique damesfauteuils f 135.- per stuk; groot Smyrna Salonkarpet f 395.-. Te zien van Zondag tot en met Donderdag bij Mevrouw van Straten, Villa Slamat Datang, Nieuwe Parklaan 115, Den Haag, tel. 55.16.80.

Te koop gevraagd PERZIANER JAS, 44—46, lang model en Perzianer cape. Br. met prijsopgaaf onder no. 13-5015, E.W. A'dam.

CHIQUE BANKSTEL f 550, gebogen model, 3-zitsbank, 2 clubs, geh. verend, losse kussens, Franse bekl. Chique gothieke eetkamer, compleet f 895. 2 chique damesfauteuils met los kussen, p. st. f 145. chique gecapitonneerd bankstel, gebogen model met Franse bekl. f 785, salonkarpet, gr. maat, f 375, antiek en petit-point fauteuils. Te zien Zondag tot Donderdag. Mevr. Bos, Stadhouderslaan 55, Den Haag. Telefoon 55.12.21.

ANTIEK PERZ. KLEEDJE, donker vieux rose, 1.10 x 1.70, gaaf, v. part. a. part. f 300. Br. no. 13-5033, E.W., A'dam.

ANT. MEUBELEN. Gr. voorr., bill. pr. De Sphinx, Bloemgr. 41, Tel. 35382, A'dam.

Te koop van part. enige nieuwe PERZ. TAPIJTEN. Br. no. 13-5104, E.W., A'dam.

Muziekinstrumenten

PIANO GEVRAAGD of vleugel, aanb. Riouwstraat 138, Den Haag, tel. 55.73.10.

Aangeb. STEINWAY VLEUGEL f 3500.—. Geen handelaren. Br. onder no. 14-5175, E.W., A'dam.

Auto's, vaartuigen enz.

TE KOOP: 30 m2-Scherenkruiser, R.O.R.C., meetbrief, Jachtwerf Kroes, Kampen, Tel. 684.

Aangeb. van part. „FORD" Custom '50, coach 6 cyl., kleur grijsgroen, onder volle garantie, prijs f 7650.—. Br. onder no. 15-5001, E.W., A'dam.

Aangeboden vakkundig bereden AUTO „Standard", 30.000 km gelopen. Prijs f 4500. Zuivelfabriek te Ulvenhout. Tel. 213—K 1604.

KLEINE CARAVAN geschikt voor Skoda gezocht. Gewicht ca. 500 kg. Geen amateurbouw. Br. onder no. 15-5071, E.W., A'dam.

Te koop of te ruilen tegen LICHTE AUTO, een absoluut onbereden 500 cc Norton Dominator, één maand geleden geïmporteerd. Prijs f 2825.—. Br. no. 15-5103, E.W., A'dam.

Huisdieren

COCKERSPANIELS. De Marewende kennels Maarsbergen, mevr. v. Rees, hebben a. t. g. 2 r. r. 6 mnd, 4 b. t. 4 mnd., 2 b. r. 5 mnd. Vanaf f 75. Voorzien v. off. st.

TECKEL, reu, 8 mnd., zwartbruin, m. st.b. billijk aangeb. Zeist K 3404—3233.

ZOEKT U EEN RASHOND? Vraag dan onze gratis brochure. Keuze uit 20 rashonden van ca. 1 jaar (geen pups). „'t Vossehol", Beekbergen. Tel. 225.

GEVR. op buitengoed, nabij Eindhoven, New-Foundlander of Groenendaeler, reu, leeft. tussen 4 en 12 mnd. Br. no. 16-5141, E.W., A'dam.

Diversen

INKOOP VAN BOEKEN in elke hoeveelh. Jan Peet, Spuistr. 181, tel. 32059 en Rozengr. 33, tel. 45039, A'dam.

Wie wil van mij kopen 16 mm FILMPROJECTOR met motor, in goede staat, f 100.—, met twee filmpjes? Parallelweg 134, tel. 3726, Apeldoorn.

TE KOOP GEVRAAGD alle goede soorten FOTO en CINE apparaten. Inruil tegen Leica's, Contox, Rolleiflex, mogelijk; ook Speeld Graphic, Alpa Reflex. Cameraman, Hunzestr. 25, A'dam-Z., tel. 21723.

KINDER- EN FAMILIEFOTO'S in uw eigen omgev. Foto W. C. v. Dijk, Utr.w. 290, De Bilt, tel. 28438 K 3400.

Te koop gevr. OUD GOUD, ZILVER EN JUWELEN; antieke en oude juwelen, Indisch goud en brillant tegen de hoogste koers. N.V. Juweliersbedrijf „Simons", Plein 9, Den Haag, Tel. 114144.

Broch. AFNAME-GEWICHT. Dr Jos. de Cock, Minervalaan 47, A'dam-Z., Van Merlenstraat 120, Den Haag.

Huidverzorging, gewichtsvermindering, lichaamsmassage en hete luchtbehandeling. BEA EUTROPIUS, Weteringschans 187 E, A'dam. Tel. 40711.

Ter overn.: inschr. WINKLER PRINS ENCYCL., reeds 8 dln versch., event. voor ruil kl. W.P. Br. onder no. 17-5008, E.W., A'dam.

E.N.S.I.E. ENCYCL., 8 dln. versch. Geh. betaald; van f 225.— v. f 125.—. Br. o. no. 17-4983, E.W. A'dam.

PÉDICURE, massage door gedipl. masseur, masseuse. Keizer, Marnixstraat 381, tel. 32005, A'dam.

DANSPARTNER gez. door dansleraar in Den Haag v. demonstr. en wedstr. Lengte ± 1.65 m, besch. vlot type. Moet over veel vrije tijd besch. ged. de dag. Geen salaris, vrije garderobe v. eigen rek. Techn. danskennis niet noodz. Opleiding en training zonder kosten. Brieven onder no. 1120 aan Adv. Bur. Th. J. Geurst & Co., Jan Hendrikstraat 72, 's-Gravenhage.

GOED NIEUWS VOOR DUNHARIGEN EN KAALHOOFDIGEN. Het is ons gelukt, na 10-jarige onderzoekingen, een behandelingsmethode te vinden, die de haargroei, nadat zij zelfs als doodgewaand werd, tot nieuw leven wekt. Reeds na enige weken zichtbaar resultaat. Inst. v. Wetenschappelijk Haaronderzoek CORA VALESCO, Hogewal 10, 's-Gravenhage, Tel. 114099.

VOOR ST. NICOLAAS: één pond heerlijke thee in luxe trommeltje (St. Nic. verpakking) voor f 5.90. In Den Haag gratis bezorgd, in Ned. bij 4 st. franco huis. N.V. Thee- & Koffieh. Soekalakoe, Dir. J. Tiktak, De Ruyterstr. 45, Den Haag, Tel. 116688.

BREUKLIJDERS! Er is een methode om weer even flink als vroeger Uw werkzaamheden te verrichten! Werp Uw oude breukband weg. Er bestaat iets veel beters voor U! Vraag zonder verplichting inlichtingen aan: Brooks Breukapparatenbedrijf, Singel 25 (187 B), Amsterdam-C.

KEEP FIT! Massage, Stoombaden, Vermagering, Péd., Man., Bestraling. Huidverzorging: Ria de Korte, Nic. Witsenstraat 5, A'dam C., Tel. 33994.

Instituut JULIETTE HULSMAN, Schoonheidsverzorging, lichaamsmassage, hoogtezon, electr. ontharen, etc., Telef. 34708, Prinsengr. 820 bv. (bij de Utrechtsestr.), A'dam.

TE KOOP thans verschijnende Winkler Prins Encyclopaedie, reeds 8 dln versch., niet gebruikt. Prijs nader overeen te komen. Irisstr. 179, Den Haag. Na 7 uur.

Te koop aangeb. LEICA No. 2 Summar f = 5 cm. 1 : 2, met toebeh. Pr. f 450.—. Br. HY 804, E.W., Parkstr. 105, Den Haag.

Te koop prachtig ENGELS DAMES ZADEL (sidesaddle by Champion & Wilton), gedeeltelijk suède leer, uitstekende staat, gr. maat. Mevr. Gatacre de Stuers, De Wiersse, Vorden.

Bijzondere ST NICOLAAS-aanbieding voor elke amateurfotograaf. Vraag vrijblijvend inlicht. Fotohuis LUCAS, Rijswijkseweg 214, Den Haag.

Gevr. KEESINGS HIST. ARCHIEF, Jaarg. 1/7-41 t/m 30/6-43. J. W. Hagemanstr. 17, Eibergen.

HEIDE-BOSBESSEN EN KLAVERHONING, 5 p. bus, f 8.—, f 7.50 en f 7.— franco. De Buitenhof, Diepenveen.

POSTZEGELS. Een keurige verzameling, ca. 10.000 st. tegen beh. bod aangeb. Geen handelaars. Tel. A'dam 35207.

KINO-HUIS VOS, Ceintuurbaan 195 b.d. v. Woustr., Amsterdam, heeft weer koopjes! Agfa Super 16 mm, zaalprojector f 650.—. De nieuwste 16 mm geluidsprojector (Carpenter) f 1350.—. Ciné-Kodak 8 mm, Opname-camera met 2.7 lens f 225.—.

Te koop gevraagd VERGROTINGSAPPARAAT voor negatief 6 × 6. Br. m. omschr. lens no. en prijs onder no. 17-5174, E.W., A'dam.

KNUTSELAARS! Bouwt zèlf een mandoline of guitaar. Voll. cursussen. Inl.: ASPA, Apeldoorn, Bizetlaan 8-B.

Pr. WINCHESTER ROLSCHAATSEN f 15.—; 8 aansl. ankersteenbouwd., pr. st. f 80.—. Br. onder no. 17-5181, E.W., A'dam.

Gevr. ELECTR. TREIN met toebehoren. Br. met prijsopg. onder lett. AMZ aan Nijgh & van Ditmar, Adv. bureau, R'dam.

Pracht. IND. GONG. Japara houtsnijwerk, hg 175, br. 130. Waldeck Pyrmontkade 152, Den Haag.

België

DRINGEND GEVR. R.K. meisje, v.z.g.h., als huisn. hulp bij 2 jong. 8 en 4 j. en dienstm., k.k. Br. m. foto dr Verhaegen, 50, av. van Beneden, Mechelen (België), Tel. 120.00.

BELG. R.K. juffr., 23 j., Frans-Eng. spr. b.z.a. vr. kinderverz. Polome, R. Goldschmidtstr. 4, Brussel.

KORT VERHAAL VOOR DE VROUW

BETTY LAS LIEVER JACK LONDON

Meester Luchtig zakte voor het levensexamen

Tot op de dag van zijn vijf-en-veertigste verjaardag koesterde Meester Hendrik Luchtig de strelende gedachte, dat zijn leven in alle opzichten, maar dan ook werkelijk àlle opzichten uitzonderlijk geslaagd mocht heten.

Die bewuste verjaardag viel samen met het vijftigjarig bestaan van de school, waar Hendrik Luchtig sinds vijfentwintig jaar als onderwijzer, en sinds twaalf-en-een-half jaar als hoofdonderwijzer aan verbonden was. Die overstelpende hoeveelheid gedenkdagen had Meester Hendrik Luchtig lichtelijk verward. Want hoe kon men een dergelijk meervoudig lustrum op gepaste wijze vieren in een tijd, waarin de begrippen „viering" en „jubileum" als „fâcheux troisième" het begrip „onkosten" met zich meebrachten?

Echter.... Hendrik Luchtig was een man van ernstige levensprincipes. Een lichtzinnig feest? Geen sprake van! Dat moest het dorp goed begrijpen. Een tractatie voor de kinderen en voor de oud-leerlingen en notabelen een avond in het gebouw waar „O.B.O." (Ontspanning bij Oefening) zich op gezette tijden aan de Muzen wijdde. Daar zouden ernst en jolijt op gepaste wijze vermengd zijn. Een der bekendste paedagogen van deze tijd, bovendien een landgenoot en de enige held in Hendrik Luchtig's leven, was gevraagd een lezing te komen houden over: Opvoeding bij Onderwijs. „Nóg meer O.B.O.", had de hulponderwijzer gespot, maar die had geen ernstige principes.

Na de pauze zou de plaatselijke Toneelclub „K.I.P." (Kunst Is Ploeteren) een éénacter opvoeren, geschreven door de vrouw van de ontvanger, die dichterlijke neigingen had en tot wier vorming hij, Meester Hendrik, veel had bijgedragen. Hij was wel eens bang geweest: te veel, maar toen hij zich die bangheid bewust werd, had hij zich als man van eer teruggetrokken, terwille van de vorming, terwille van zichzelf én van de ontvanger....

Hendrik Luchtig was trots op „zijn" school, al was het een gewone openbare school, waar de kinderen slechts tot het twaalfde jaar bleven. Hij had ook nooit gesolliciteerd naar een betere plaats, een grotere school. „Hier sta ik, ik kan niet anders" was zijn leuze. Boze tongen legden de nadruk op „ánders", maar dat was tekort-doen aan Meester Luchtig's kennis en inborst. „Met de school leef ik en sterf ik" was zijn tweede leuze. „Ik heb er toch maar dokters, advocaten, ontvangers en zelfs professoren van gemaakt", snoefde hij.

Meester Luchtig was eenzaam (al wist hij dat zelf niet), omdat hij zijn leven met niemand deelde. Hij was verloofd geweest en het was een vergissing gebleken. Want Betty wás een lief ding, een best kind, en zij hád schattige blonde krullen en perzikwangen.... maar van de taak van onderwijzersvrouw had zij niet het minste begrip. Zij lachte om Hendriks hooggestemde principes, spotte met zijn citaten en las veel liever Jack London — vertaald — dan de paedagogische boeken die híj haar leende.

Hij had de verloving verbroken; het was een daad van moed geweest, maar Betty was geen vrouw voor een paedagoog en zij was uit het dorp en uit zijn gezichtskring verdwenen.

Nog enige tijd had Hendrik Luchtig gezocht naar de vrouw met het „Volmaakt Begrip"; zij bleek echter niet te vinden en hij had zich gelaten geschikt in het celibaat.

(Het was sneu, dat de vrouwen die begrip hadden, altijd de vrouwen waren van iemand anders, zo bijvoorbeeld het blozende vrouwtje van de postdirecteur, met wie hij enige maanden literatuur behandeld had. Het was teveel gebleken, net als bij de vrouw van de ontvanger. Hij had haar ook gedichten voorgelezen. Bij Bloem's „Klein meisje dat ik vond na zoveel zwerven...." had zij hem zo teder aangestaard en iets gezucht van „Zalig...." dat de schrik hem in de knieën geschoten was en hij de lessen met het voorwendsel van „te druk" op korte termijn gestaakt had.)

En nu was er het jubileum. Vele oud-leerlingen waren gekomen en het dorp vlagde. De tractatie voor de kinderen was een succes en de avond in O.B.O. beloofde een nog veel groter succes te worden. De voordracht van mr dr H. B. S. G. Treffer was natuurlijk het glanspunt. Nu zouden de dorpelingen en notabelen eens horen waar het ten slotte in het leven om ging. Ook uit de omliggende dorpen hadden zich liefhebbers voor de avond gemeld. Dat mr dr Treffer de uitnodiging om te komen spreken eerst na lang overleg en veel heen en weer schrijven had aangenomen, hoefde niemand te weten. Hendrik Luchtig was overtuigd dat zijn laatste brief, waarin hij de vereerde man in alle bescheidenheid erop gewezen had, dat ook híj in tijdschriften kleine opvoedkundige opstellen had gepubliceerd en ál mr dr Treffer's werken kende, de doorslag had gegeven.

Zenuwachtig, met klamme handen, had Hendrik Luchtig zijn openingswoord gesproken en zijn held ingeleid, wiens rustige zeer zelfbewuste wijze van optreden niet naliet het publiek te imponeren.

Schutterig, onzeker, voelde Hendrik zich naast Deze. Hij was bovendien moe en licht in het hoofd. Aan de uitgebreide koffiemaaltijd waren hem woorden van lof toegezwaaid die hij niet tot eigen bevrediging had beantwoord. Het bier had hem slaperig gemaakt en zijn nieuwe schoenen knelden afschuwelijk.

Terzij van de spreker op het podium gezeten, monsterde hij de zaal, keek in die paar honderd aandachtig-geheven hoofden. Veel oud-bekenden, ook gezichten die hij niet dadelijk kon thuisbrengen. Daar — zag hij goed? Betty! Ja, zij was het. Dat was toch roerend. Zij was hier zeker niet alleen terwille van de reünie: misschien was er toch nog diep in haar hart een zwakje voor hem en zij had op zijn dubbel jubileum niet willen ontbreken. En misschien was het een onuitgesproken erkenning dat hij, Hendrik, indertijd gelijk had gehad en zij geen vrouw voor hem was. Met de pauze zou hij even naar haar toegaan, dat was zijn plicht. Naar haar zo goed als naar andere oud-leerlingen. Hij betrapte zich erop dat hij slecht luisterde. En hij moest zijn volle aandacht geven want in zijn dankwoord moest hij zowel van zijn bewondering als van zijn kennis van zaken getuigenis afleggen. Het dankwoord moest goedmaken wat het openingswoord mogelijk bedorven had.

Het wás goed. Meester Hendrik Luchtig voelde het zelf; de hoofdbuiging en de handdruk van mr dr Treffer waren echter niet zo opgetogen als hij zeker had mogen verwachten. Maar daarvoor was hij dan ook mr dr Treffer, een man die niet te gauw opgetogen móćht zijn. Hij, Hendrik Luchtig, zou in elk geval tot zijn dood dankbaar zijn dat Iemand van die Naam naar hún dorp had willen komen, het dorp dat „dorstte naar kennis en voorlichting", gelijk hij in zijn dankwoord had laten uitkomen.

Hij wilde in de kamer waar de hoge gast ontvangen was, nog een gesprek met hem voeren, enkele vragen van het hoogste belang stellen, maar eerst moest hij enkele der meest-maatschappelijk gevorderden begroeten, zij het een minuut. En dan één woord met Betty, och ja....

Zij was de eerste die hij sprak — toevallig.

Hij staarde haar aan. Deze wereldse vrouw met haar statige figuur.... Betty? Ja, dezelfde spottende ogen, het krullende haar, maar welk een houding — fier — dát was het woord.

„Betty", stamelde Hendrik Luchtig. Stamelde — inderdaad, hij kon het niet helpen.

„Hoe kom je — hoe ben je?"

„Wel — belangstelling, hè? Ik ben toch reüniste! Mijn oude dorp en de school en jou in functie, Hendrik! Je herinnert je misschien dat ik altijd dol was op een verzetje!"

Hij bloosde.

Zij lachte en nu was het helemaal de oude Betty.

„Zeg Hendrik, ben je getrouwd?"

„Nee, och nee, de school...."

Weer die lach. „Ja, ik begrijp het. Jammer toch. Grappig feest wel in dit brave dorp, en voor jou aardig...."

Hij rechtte zijn rug. „Ja, nietwaar? In alle opzichten. Wat ik zeggen wou — hm — ben jíj getrouwd?"

„En hoe! Een man en vier kinderen, twee jongens, twee meisjes. Allemaal modellen! Wie had dat kunnen denken, ik, die geen idee had van de waarde van opvoedkunde!"

Aha. Hardop zei hij: „Och, nou, toch wel, tja...."

„Nee Hendrik, je had gelijk. Ik had nergens idee van. Maar ik heb een man die expert is, hè?"

Hij glimlachte toegefelijk. „O ja? Is je man soms hier — wil je me niet eens met hem in kennis brengen?"

„Maar je kent hem al!"

„Hoezo, wat bedoel je — hoe heet je dan?"

„Wel, ik heet tegenwoordig Betty Treffer!"

En het was sinds dít ogenblik dat Meester Hendrik Luchtig het gevoel had, ondanks zijn slagen naar maatschappelijke standaard, in het leven gezakt te zijn voor zijn examen.

K. H. R. DE JOSSELIN DE JONG

REPUBLIEK ZONDER WETTEN

Na vijf jaar: zwarte hemden op Capri

Edda Ciano logeert bij Chantecler

ROME, Dinsdag

Onverschillig voor de jaloerse blikken van Ischia groeit en bloeit Capri. Het bouwt zijn typisch oriëntaalse huizen, zijn luxueuze hotels en restaurants, het organiseert bals en tentoonstellingen en, wat meer is, het verhoogt iedere dag zijn prijzen. Drie maal per dag lopen de boten de kleine haven binnen en lossen hun vracht: Amerikanen, Engelsen, Fransen, Hollanders en Italianen. Dezen verspreiden zich in de smalle straatjes, onder de boogjes, langs de hobbelige trappen, en op bepaalde tijden van de dag komen zij samen op het bekende pleintje met de klokketoren. Op deze „Piazza" het gemeenschappelijk eigendom van vier café's, culmineert het leven van Capri. Er worden besluiten genomen, afspraken gemaakt.... misschien worden er ook nu nog ideeën geschapen, zoals toen Gorki en Lenin hier logeerden. In die tijd was Capri nog het domein van intellectuelen, kunstenaars en filosofen. Nu is het allemansgoed geworden.

En toch blijft het altijd een kleine republiek. Op Capri bestaan geen wetten. Niemand stoort zich aan de strandbepalingen van minister Scelba. De kleding is tot het uiterste beperkt en de witte en zwarte halsdoekjes worden heus niet ter ere van minister Scelba gedragen en onder de Mexicaanse zonnehoeden en de loshangende shirts komen brutaal de lange bruine benen. 's Middags worden er nog wel driekwart „corsaire"-broeken gedragen, ook lange pantalons, mits deze aan de enkels nauw toelopen. Blouses zakken van beide schouders tegelijk af en worden op mysterieuze wijze nog juist op tijd opgehouden. De Amerikaanse mode van de gebloemde hemden heeft bij de heren opgang gemaakt.

EDDA CIANO DANST OP CAPRI
....tot laat in de ochtend....

's Avond lijkt het pleintje van Capri op een balzaal in carnavalstijd: avondtoiletten, toiletten de demi-soir, gouden sandaaltjes, bruine ruggen, geverfde haren, rode broeken en tussen dit alles figuren zo zwart als de duivel zelf.

Het lijkt of de vrouwen de zwarte hemden van haar echtgenoot, die vijf jaar lang geen dienst meer deden, weer voor de dag hebben gehaald. Soms zijn er de mouwen afgeknipt en soms de kraag, maar het zwarte hemd hoort dit jaar tot de uitrusting van de snob.

Is er misschien enig verband tussen deze zwarte hemden en de oudste dochter van Mussolini „Edda", die Capri tot haar domicilie heeft gekozen? Geven deze zwarte hemden haar geen pijnlijke gedachten? Waarschijnlijk niet, want gravin Ciano-Mussolini volgt het programma en de mode van le beau-monde, alsof er nooit iets „los" is geweest. Laat opstaan, baden, drie maal in de week naar de kapper, laat souperen, en tot de morgenuren dansen in een van de nieuwe night-clubs: Tabu, Canzone del Mare, Cesar Augusto. Gravin Ciano is met de Caprezen zowel als met de stamgasten van Capri vergroeid. Lang voor de dramatische gebeurtenissen liet de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken, Ciano, een grote villa bouwen, die aan alle kanten uitzicht over de zee heeft. Edda heeft deze villa verhuurd aan een aristocratische Romeinse familie en woont zelf bij haar vriend Pietro Capuano in een bescheiden huisje, waar een tegel met een kraaiende haan als naambordje fungeert. Deze mijnheer Capuano, Chantecler genoemd, bezit een van de exotische winkeltjes op de Via Tragara, waar ongelofelijk kostbare juwelen en sieraden liggen uitgestald. Hij is een kleine man met een hoofd vol grijzende krulletjes en een fijn besneden bruin gezicht.

Als het seizoen op Capri is afgelopen herstelt de weduwe Ciano weer het contact met Rome, waar zij het weekblad „Insieme" dirigeert en financiert. In de eerste acht nummers verschenen de memoires uit haar kinderjaren. Zij begint deze door te vertellen, dat zij geboren is vóór Benito en Rachele wettig gehuwd waren, ook dat zij niets heeft uit te staan met de overige relaties van haar vader. Rachele schijnt echter geen teerhartige moeder te zijn geweest, want Edda herinnert zich nog levendig de ontelbare malen, dat zij haar met een bezem (het geliefde wapen van Donna Rachele) of de deegrol achterna zette.

Het dagboek eindigt bij Edda's huwelijk met graaf Galeazzo Ciano. Een huwelijk uit politieke berekening, dat in stand werd gehouden door hun gezamenlijke eerzucht en door de liefde voor hun kinderen.

Als Ciano in de gevangenis van Verona zijn doodvonnis zit af te wachten, vecht Edda voor zijn leven als een tijgerin. Zij bedreigt haar vader, zij smeekt Hitler, zij heeft haar spionnen om het contact met Galeazzo te onderhouden, doch.... tevergeefs. De in ongenade gevallen minister werd op 10 Januari 1944 gefusilleerd.

Edda somt in haar dagboek haar slechte eigenschappen op: driftig, hoogmoedig, avontuurlijk, lui, wispelturig, ambitieus. Caratteraccio (verschrikkelijk karakter) zeggen de Italianen hoofdschuddend.

STINE PISANI